

DRWECA

z dodatkami: „Oplekun Młodzieży“, „Nasz Przyjaciel“ i „Rolnik“

„Drweca“ wychodzi 3 razy tygodniowo we wtorek, czwartek i sobotę rano. — Przedpłata wynosi dla abonentów 1,25 zł z doręczeniem 1,50 zł miesięcznie. Kwartalnie wynosi 4,50 zł, z doręczeniem 4,50 zł. Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.



Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 10 gr, na stronie 3-linowej 30 gr, w tabelce na 2 i 3 stronie 40 gr, na 1 stronie 50 gr, przed tekstem 60 gr. — Ogłoszenia zagr. 100% więcej. Numer telefonu: Nowe Miasto 8.

Druk i wydawnictwo „Drweca“ Sp. z o. p. w Nowym Mieście.

Adres telegr. „Drweca“ Nowe Miasto-Pomorze.

Rok VII.

Nowe Miasto-Pomorze, Wtorek, dnia 8 marca 1927.

Nr. 29

Prof. Dr. Lange.

Projekt nowego ustroju szkolnictwa.

II.

Zajmijmy się teraz ogólnie zarysy nowego projektu, rozpatrzmy cokolwiek bliżej jego prawdopodobne skutki. Otóż projekt ten zamierza rzekomo dorastającej młodzieży, a zwłaszcza tej, która wychodzi z ludu polskiego, ułatwić przystęp do wszystkich tych gałęzi wiedzy i nauki, do których ona szczególną odczuwa w sobie skłonność i uzdolnienie. Ale czyż droga do tego obrana może być uważana za skuteczną i prowadzącą do pożądanego celu? Czyliż przeciwnie nie pokrzyżuje te zamiary ogólny przymus uczęszczania do szkoły powszechnej aż do skończonych czternastu lat życia? Jak to? Więc chłopiec, którego talent znacznie przewyższa przeciętną miarę uzdolnień jego rówieśników, z których przeważny odsetek nie ma wcale zamiaru ani chęci wyższego kształcenia się, a do których poziomu umysłowego z konieczności rzeczy dostosowane być muszą programy szkoły ludowej, ten chłopiec odłączy się od szkoły, aby jeszcze trzy lata dłużej, aniżeli to było dotychczas, przepędził w atmosferze mu niewłaściwej, w której umysł jego nie znajdzie dosyć materiału do zaspokojenia żywszej jego chęci wiedzy i do podniecenia w nim interesu, gdyż wgląd na powolniejsze postępy ogółu uczniów nie pozwoli nauczycielowi, nawet gdyby posiadał do tego kwalifikacje, zająć się nim szczególnie. W ten sposób, niebezpieczeństwo, że interes takiego ucznia powoli, ale stale dogorywać będzie, jak ta lampka, której nie dostaje oleju, a to właśnie w czasie, kiedy trzeba go przyzwyczajać do sprężystego napięcia wszystkich swych sił duchowych. Przytem nie trzeba zapominać o tym, że, jak każde na świecie urządzenie, tak też i każda szkoła ma swój własny, jej tylko właściwy cel, i że w szczególności szkoła ludowa a szkoła średnia tem się mianowicie między sobą różnią, że pierwsza przygotowuje do codziennego praktycznego życia, podczas gdy drugą z głównych celów tej drogi jest wyższego stopnia wykształcenie i to takie, które odwieczną ją młodzież uczyni zdolną do zajęcia kiedyś mniej lub więcej wpływowego stanowiska w państwie. Ale oto uczeń ów, o którym mowa, skończywszy czternasty rok życia, przekracza, jeżeli chce i ochota do dalszej nauki wogóle go jeszcze nie odstępają, progi zakładu średniego, które już dziś nie są zbyt wysokie, a które wobec nowych warunków jeszcze dalej na dół się będą zniżać, gdyż edyt programy szkoły średniej, w myśl nowego projektu, mają być oparte na programach szkoły ludowej. Nadto ten okres czasu przypada właśnie na epokę najbardziej krytyczną dla dalszego rozwoju fizycznego młodzieńca, bo na epokę przejściową, kiedy to on potrzebuje największej pieczołowitości i kiedy tak często podlega rozstrągnięciu, apatii i smęczeniu, a z drugiej strony skłonności do różnego rodzaju wyrywków, które to objawy utrudniają mu należyte wyłączenie ducha i normalne postępy w nauce. A w tym właśnie okresie czekają go zupełnie nowe i odmienne zadania, nowe po części metody nauczania, bo dostosowane do nowych przedmiotów i do wyższego poziomu umysłowego uczniów, a pozatem nowe zupełnie otoczenie. Aby się zaś do tych nowych warunków przyzwyczaić, do tego będzie mu potrzebna dłuższy czas, bo im dalej w lato, tem trudniej się odzwyczaić od dawniejszego trybu życia. A tu każda godzina nauki będzie więcej niż dotychczas kosztowną, gdyż nauka ta ma oddać trwałe tylko cztery lata (w tak zwanem liceum) dla tych, którzy się kontentują szkołą średnią. Tylko dla uczniów, którzy się poświęcić zamierzają studjom na uczelniach wyższych, ma jeszcze być dedany dalszy kurs t. zw. gimnazjalny, trwający jeden do dwóch lat (to ostatnie postanowienie nie wynika jeszcze dosyć jasno z tenoru dotychczas udzielonych wiadomości). I w takim to krótkim przeciągu czasu ogromny stosunkowo i szeroko rozgałęziony zasób wiedzy, potrzebny do osiągnięcia wyższego wykształcenia, ma być uczniowi udestępniony i tak przez niego opanowany, iżby nie tylko stanowił jego chwilowy dorobek, ale iżby mu starczył na całe jego życie? Zaiste zadanie szczytne i wąty to gmach, który będzie się wznosił na tak olbrzymich rozmiarach fundamentu, jakim ma być szkoła

powszechna. A gdzie tu proporcjonalność? Nie zlega najmniejszej wątpliwości, że w takich warunkach albo ucierpieć będzie musiała gruntowność wykształcenia, albo że programy i wymagania szkoły średniej w dalszym ciągu będą musiały być okrojone i coraz więcej obniżone. A cóż na to powiedzą wyższe uczelnie, jak uniwersytety, które już dzisiaj gorzko się skarżą na niski poziom wykształcenia zgłaszającej się do nich tłumnie młodzieży i debiutnie a energicznie podnoszą swój głos ostrzegawczy? Też i one będą musiały ze swej strony, czy chęć czy niechęć, postąpić w kierunku obniżenia swoich wymagań, na czem zdów poważnie ucierpi ogólny stan kultury narodoj. Wszystkie powyższe wyliczone względy przemawiają za tem, że należy uczniów objętych wyższymi zdolnościami, zarówno czy pochodzą oni ze sfery wykształconych czy z niższych warstw społecznych, daleko przedzielić to przynajmniej o lat trzy wczesniej, niż to przewiduje nowy projekt, powierzyć opiece szkół średnich, tak jak to czynią rozsądni rodzice, którzy spatrząc w swym dziecku niepospeliły n.p. talent muzyczny, oddają je jednemu z

w ręce wykwalifikowanego, do tego nauczyciela i nie czekają aż do skończonych czternastu lat jego życia. W czternastym bowiem roku, niejedyn talent muzyczny osiąga już stosunkowo wysoki stopień biegłości, i na takiej podstawie może się już z większą korzyścią dalej kształcić.

Takie są uwagi, które każdemu obiektywnie i bez uprzedzeń zapatrzącemu się na rzeczywistość, a mającemu li tylko dobro swej ojczyzny na względzie, nasuwać się muszą przy bliższym rozpatrywaniu tej strony projektu. Jest wprawdzie jeszcze dużo kwestyj, które się ściśle wiążą z projektem nowej organizacji szkolnictwa, jak n. p. doniosła bardzo sprawa nauczycielska i sprawa finansowa, ale je tu pomijam, ponieważ to, co wyżej powiedziałem, już dostatecznie wykazuje, jakie sromotne skutki pociągnąć mogą za sobą zamiary kół rządzących. Chwila obecna jest więc krytyczna, bo w niej się waży losy przyszłej naszej kultury, która, jeśli nie stanie na wysokości swego zadania, zdolna będzie nas poniżyć w oczach całego świata cywilizowanego. A więc bacność!

Potrzeby szkolnictwa na Pomorzu.

Co uchwaliła Pomorska Okręgowa Rada Szkolna na swym pierwszym posiedzeniu?

Dnia 4 lutego br. odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Szkolnej Okręgowej Pomorskiej w seminarjum nauczycielskiem żeńskim w Toruniu.

Obrodam R. S. O. P. przewodniczył p. kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego, uczestniczył w tych obradach także p. Wojewoda pomorski.

W skład RSOP. wchodzi następujący przedstawiciele:

a) 7 delegatów sejmiku wojewódzkiego: ks. senator Belt ze Srebrnik (pow. wąbrzeski), ks. proboszcz Majka z Kasznic (pow. labawski), p. poseł Popiel z Torunia, p. poseł Reder z Grudziądza, p. Włodek, prezydent miasta Grudziądza, p. Lipski, starosta w Wejherowie, p. Tempshi, adwokat z Torunia.

b) 3 przedstawiciele nauczycielstwa szkół powszechnych: p. Stafński z Chelmży, p. Słomkowski z Wielkiego Glińska, p. Ossowski z Lipusza.

c) 1 przedstawiciel nauczycielstwa seminarjów nauczycielskich: p. Knechtel z Torunia.

d) 2 przedstawiciele nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących: p. dr. Malicki, dyrektor gimnazjum w Brednicy, p. Kaczor, dyrektor gimnazjum miejskiego w Toruniu.

e) 1 przedstawiciel nauczycielstwa szkół zawodowych: p. Tadych z Torunia.

f) 1 przedstawiciel wyznania rzymsko-katolickiego: ks. dziekan Dembek z Grudziądza.

g) 1 przedstawiciel wyznania ewangelickiego: kr. superintendent Barcewski z Działdowa.

h) 5 członków wyznaczonych przez Ministra W. R. i O. P.: p. Antczak, przewodniczący Rady Miejskiej w Toruniu, p. Czajkowski, prezes Izby Handlowo-Przemysłowej z Grudziądza, p. Donimirski, prezes Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego z Łysomic, p. Ewert Krzemienińska z Wejherowa, p. dr. Steinborn, senator z Torunia.

Ponadto w charakterze rzeczoznawcy brał udział w obradach p. Herzberg, dyrektor szkoły budowy maszyn w Grudziądzu. Obrady trwały od 10 rano do 20-tej z 2-godzinną przerwą obiadową.

P. Karstner w przemówieniu wstępnym przedstawił cel i zadania Rady Szkolnej Okręgowej. W 4 referatach, wygłoszonych przez naczelników wydziałów Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego, zobrazowano dotychczasowy rozwój i obecny stan całego szkolnictwa na Pomorzu. Po obradach komisyjnych powzięto plenum Rady cały szereg uchwał, a mianowicie:

1. W sprawie szkół powszechnych, wobec niewystarczających częstokroć na utrzymanie tych szkół budżetów gminnych uznano konieczność ustawowego zapewnienia niezbędnych na ten cel środków.

2. Stwierdzono niewielką stensunkowo liczbę szkół siedmioklasowych i uznano za pożądaną, aby jak największą ilość dzieci mogła ukończyć szkołę 7-klasową.

3. Podkreślono potrzebę zakładania jak największej

liczby ochronek.

4. Dąsano się stworzenia w całej Polsce szkoły średniej ogólnokształcącej niegimnazjalnego typu, istniejącej w tutejszej dzielnicy pod nazwą szkoły wydziałowej, odpowiednio zreformowanej i przystosowanej do praktycznych potrzeb życia, a do czasu utworzenia tej szkoły, utrzymania istniejącej na Pomorzu szkoły wydziałowej.

5. W sprawie seminarjów nauczycielskich stwierdzono, że młodzież seminarjalna kształci się w bardzo ciężkich warunkach materialnych i walczy nieraz wprost z biedą, wobec czego postanowiono zwrócić się do samorządów o stworzenie stypendjów dla tej młodzieży.

6. Postanowiono odnieść się do władz centralnych z przedstawieniem, iż kredyty, które otrzymują seminarja nauczycielskie na remont gmachów, urządzenia, pomoce naukowe i subwencje dla internistów są nie wystarczające.

7. Uchwalono zwrócić społeczeństwu uwagę na konieczność poparcia szkół zawodowych, które dotąd niesłusznie i z wielką szkodą dla państwa i społeczeństwa emijane są przez młodzież, zbyt tłumnie zgłaszającą się do gimnazjów.

8. Aby skierować młodzież zdolniejszą do szkół średnich technicznych i przeciwdziałać uprzedzeniu społeczeństwa do tego typu uczelni, podkreślono konieczność zupełnego ich równouprawnienia z innymi szkołami średnimi oraz umożliwienia absolwentom średnich szkół zawodowych wstępowania do wyższych specjalnych zakładów naukowych. Zalecono zwrócić szczególniejszą uwagę na jedyną na Pomorzu istniejącą państwową szkołę budowy maszyn w Grudziądzu i wyrażono postulat co do jej rozbudowy.

9. W sprawie szkół rzemieślniczych przyjęto do wiadomości przygotowany przez kuratorium plan rozbudowy tego szkolnictwa, przytem stwierdzono, iż szkoły te jeśli mają spełnić całkowicie swe zadanie, winny być od razu postawione na odpowiednim poziomie i należyte wyposażone w urządzenia warsztatowe.

10. Uznano za pożądaną zakładanie szkół i kursów majsterskich dla różnych zawodów.

11. Uznano konieczność lepszego wyposażenia szkół handlowych w pomoce szkolne i lokalne.

12. W sprawie szkół dokształcających wypowiedziano się za uchwaleniem ustawy, normującej to szkolnictwo. Podniesiono również, że należy dążyć do większej wydajności pracy tych szkół i wskazano, że środkiem prowadzącym do tego celu mogłoby być zaprowadzenie nauki rannej, nadanie świadectwo ukończenia szkoły dokształcającej sprawnień przy egzaminach czeładniczych, przygotowanie odpowiednich sił nauczycielskich, lepsze wyposażenie tych szkół w pomoce naukowe i postaranie się o podręczniki, przystosowane do ich potrzeb.

Ostatnie wiadomości.

Warszawa, 7. 3. Delegacja polska w Genewie, ustaliła w dniu wczorajszym swoje stanowisko wobec czynionych przez reprezentację wolnego miasta Gdańska propozycji, zważających koncepcje dla Gdańska w stosunku do ostatnich gospodarczych układów Polski z Gdańskiem, zawartych we wrześniu ub. r. Stanowisko delegacji polskiej pójdzie po linii odrzucenia jakichkolwiek ustępstw, które miałyby charakter jednostronny za szkodą Polski.

Dziś przybywa do Warszawy poseł Rzplitej przy Watykanie p. Wład. Skrzyński. Krążą pogłoski, iż ma on pełnić obowiązki ministra spraw zagr. na czas pobytu min. Zaleskiego w Genewie. Pogłoski te podaje m. in. dzisiejszy „Głos Prawdy“.

Dyrektor apartamentu administracyjnego M. S. Z. pułk. Matuszewski, uda się w dniu dzisiejszym do Rzymu celem zlikwidowania spraw związanych z poprzednim urzędowaniem pułk. Matuszewskiego w charakterze attaché wojskowego Rzplitej przy Kwirynale.

Donoszą z Tomaszowa, iż wybuchł tam strajk robotników przemysłu włókienniczego.

O strajku w przemyśle włókienniczym donoszą również z Bielska. Jak dotychczas, przemysłowcy ofiarują robotnikom jedynie 3% podwyżki płac.

W Listkowie pod Łodzią niejaką Chomala z kilkoma kompanami, w pobliżu wsi napadł na mieszkańca Listkowa, Robaczewicza i oberwładniwszy go, nabił go na wystrzony pał. Robaczewicz po kilkogodzinnej męczarni zmarł. Chomalę aresztowano. Powodem zbrodni była podobno zazdrość.

Wczoraj wyjechała do Paryża delegacja sowiecka z Rakowskim na czele. Zadaniem delegacji będzie podjęcie kilkakrotnie przerwanych już rokowań sowiecko-francuskich, zmierzających do uregulowania sposobu spłat długów Rosji carskiej, rządu tymczasowego wobec Francji. Decyzja w sprawie wyjazdu delegacji została powzięta niespodziewanie.

Utrzymuje się powszechne przekonanie, iż rokowania sowiecko-francuskie ulegną ponownie odroczeniu.

Na zmianę stanowiska komisariatu ludowego do spraw zagr. wobec rokowań we Francji wpłynęło dalsze zaostrzenie w stosunku sowiecko-angielskim.

Komunikat.

Zdarzały się wypadki, że transporty bitych drobin wysyłane koleją do Niemiec zostały przez władze niemieckie, powołując się na swoje zarządzenia, cofnięte z powrotem do Polski, wskutek niedostępnego starannego ostrzywania bitych sztuk i nie wyjmowania z nich gardła i przelyka z wolem t. j. z pierwszym żołądkiem

z zawartością pokarmową.

Dla uniknięcia więc strat spowodowanych niezastosowaniem się do tych niemieckich zarządzeń Urząd Wojewódzki podaje te handlarzom bitych drobin do wiadomości.

Za Wojewodę. (—) Inż. Jan Kołek.

Ile fałszywych banknotów skonfiskowano?

Ciekawą jest rzeczą, ile skonfiskowanych dotychczas zostało banknotów fałszywych. Oto w ciągu roku 1926 Bank Polski skonfiskował łącznie 84 563 sztuk fałszywków na łączną sumę przeszło 691.000 W tej liczbie Bank skonfiskował 8 banknotów 100 złotych, 2.355 banknotów 50-złotowych, 7.936 banknotów 20-złotowych, 6.346 banknotów 10 złotych i 67.918 banknotów 5 złotych.

Ruch towarzystw.

Lubawa. Zebranie Związku Inwalidów Woj. Rzplitej Polskiej odbędzie się w niedzielę, dnia 13. lutego o godzinie 1-ej po poł. na sali w p. Kochańskiego — Ponieważ na porządku dziennym stanie sprawozdanie delegata z nadzwyczajnego ogólnego Zjazdu delegatów w Krakowie, członkowie winni się stawić na zebranie jaknajliczniej. Zarząd.

Giełda zbożowa w Poznaniu.

Notowanie oficjalne z dnia 5. 3.	
Zyto	40 10 - 41 10
Pszonica	50 00 - 53 00
Jęczmień browarowy	33 50 - 36 50
Jęczmień na paszę	3 00 - 33 00
Owies	31 50 - 32 50
Mąka żyt 70 %	59 00 -
Mąka pszenna 65 %	73 25 - 76 25

Kurs dolara.

Warszawa, 7. 3. Dolar 8.93. Tendencja utrzymana.

Za 100 zł w Gdańsku 57.58 - 57.72.	
1 funt angielski	43 53 - -
100 franc frank.	35 08 - -
100 frank. szwajc.	172 50 - -
100 koron czeskie	26 57 - -

Za redakcję odpowiedzialny: W. Stawicki w Nowemmieście.

PRZYMUSOWA LICYTACJA.

W środę dnia 9. bm. o godz. 9 i pół przed połud. sprzedawać będą w Borku u p. Kowalekiego za gotówkę najwięcej dającymu:

świnie.

Szukalski, kom. sądowy Lubawa.

PRZYMUSOWA LICYTACJA.

W środę, dnia 9. bm. o godz. 11-tej przed południem sprzedawać będą w Łątku przed oberżą za gotówkę najwięcej dającymu:

wirówkę (centryfugę).

Szukalski, komornik sądowy Lubawa.

Nadleśn. Państw. Kostkowo

urządza

LICYTACJĘ

na drzewo użytkowe i opałowe.

Z rewirów Olszewo, Kostkowo, Płośnia, Kiełpiny i Słup.

dnia 16-go marca 1927 r., w Kiełpinach.

Początek o godzinie 8-tej. — Handlarze wykluczeni!

Nadleśniczy.

Wielka wyprzedaż!

Z powodu przeniesienia mojego interesu, sprzedaję po bardzo niskich cenach wszelkie materiały wełniane i bawełniane, towary białe, bieliznę damską i męską, konfekcję męską i chłopską, oraz wszelkie towary galanteryjne i krótkie.

Jan Klimek, Nowemiasto.

Drzewo do przetarcia

w każdej ilości przyjmuje stale tartak parowy

Frankpol w Nowemmieście.

Licytacja drzewa

odbędzie się w czwartek, dnia 10. marca w oberży p. Wilbrandt'a w Rakowicach o godzinie 10 rano.

Na sprzedaż są: drągi klasowe, kawałki budowlane gałęzie itp.

Majętn. Rakowice.

W sobotę, dnia 12. 3. br. o godzinie 11-tej przed południem sprzedawać będziemy w kancelarii maj. Wlewsk

większą ilość

drzewa użytkowego i opałowego.

Zarząd Majętności Wlewsk.



Ubiegłego roku znalazłono pożyczkę na 50 zł,

którą można odebrać u

Jałtuszewski, Nowemiasto, ul. Przemysłowa.

Przygotowuję chłopców i dziewczynki do egzaminów wstępnych - szkoły wydziałowej i gimnazjum, zarazem przyjmuję na stanoje.

Zgł piśmienne do filji „Drwęcy“ w Lubawie.

1 wolant ma na sprzedaż.

J. Karczewski-Nowemiasto.

Wydzierżawie od zaraz

mieszkanie 4 pokoje i kuchnia.

Zgłoszenia do filji „Drwęcy“ w Lubawie.

Kilka roboczych

KONI

do pracy w roli kupi

Maj. Lubstyn, poczta Lubawa.

Na życzenie Szan. Klienteli przedłuża się czas trwania

„Białego Tygodnia“

do poniedziałku,

dnia 14. marca br.

BANK KONSUMOWY, LUBAWA

T. z. o. p.

Do zasiewu wiosennego

mam do oddania:

Oryg. P. S. G. Owies Srebrno-Ligowski (Silber-Ligowo Hafer) I. ods. P. G. Owies złocisto-ziarnkowy (Goldhornhafer) I. ods. P. S. G. czterorzędny jęczmień „Nordland“

Oba gatunki owsa dojrzewają szybko, wobec tego są bardzo odporne na suszę - - Ceny 60% względnie 30% ponad najwyższe notowanie giełdy poznańskiej.

O. Orlovius, Lubstyn poczta Lubawa.

Przedzierżawie

42 morg. ziemi

od 1-go kwietnia. Zgłoszenia A. Bloch, Lubawa.

Mam większą ilość

SŁOMY

na sprzedaż. SARNOWSKI, Jamielnik, p. Lidzbark.

Baczność!

Wymieniam mąkę bratjańską.

Za śrutowanie bierzesz 3 funty od ctr.

K. Ohi, miyn wodny, Lubawa.

Ostrzegam,

ażeby nikt mojej żonie Marji z domu Neuman ani też moim pasierbom Wiercińskim nie pożyczal ani też kredytował bo za to nie odpowiadam.

BOLESŁAW MUSZYŃSKI, Lubawa.

Pomorzanin,

lat 24, z ukończoną szkołą roln. z praktyki na Pomorzu z dobrymi świadectwami oraz referencjami, po odbytej czynnej służbie wojskowej

poszukuje posady

zaraz lub od 1. IV 1927 r.

Laski oferty oraz podanie warunków uprasza się skierować do eksped. „Drwęcy“.

TAPETY

poleca

księgarnia „Drwęcy“.